

зайнятості населення, запобігання масовому безробіттю та для широкого залучення населення до нових галузей матеріального виробництва та інших сфер; створення комплексу програмно-апаратних засобів для вирішення питань прогнозування забруднення навколишнього середовища, аналізу та оцінки ризику еколого-економічних конфліктів; створення сучасного інформаційного забезпечення діяльності наукових закладів та університетів України.

Література

1. Корнев Ю. Г. Проблеми формування загальнонаціональної системи інформаційного забезпечення розвитку підприємництва. Економіка: проблеми теорії та практики. Дніпропетровськ, 2018. Вип. 187. Т. IV. С. 857–865.

2. [Чубукова О. Формування національного інформаційного ринку. Інформаційний бізнес. 2018. № 1. С. 89–90.](#)

Н. В. ГАВРИЛЕНКО, Я. С. ЧЕРНЕЦЬКА

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

КОНЦЕПЦІЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Трансформація економічної системи України відповідно до змін, які відбуваються у світовому господарстві в умовах глобалізації, супроводжується суттєвим прискоренням ролі економічної безпеки господарюючого суб'єкта як фундаментальної бази економіки ефективної держави. Ознайомлення з науковими працями вітчизняних і зарубіжних вчених, вітчизняною законодавчою базою та тенденціями розвитку господарюючих суб'єктів в умовах глобалізації, дозволило нам виокремити основні критерії економічної безпеки господарюючого суб'єкту в умовах нестійкого зовнішнього середовища, а саме:

– на сучасному етапі процвітання світової економіки, економічну безпеку підприємства слід розглядати з позиції двох взаємопов'язаних аспектів, таких як: внутрішня економічна безпека, що уособлює конкуренцію на внутрішньому ринку і зовнішня економічна безпека, пов'язана з глобалізацією економіки і яка передбачає зовнішню конкуренцію вітчизняних виробників;

– зовнішню економічну безпеку слід розглядати відносно експорту, що включає сировинну спрямованість економіки України для підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товарів за кордоном і припускає пошук нових напрямків, технологій, методів обробки

сировини і формування нових виробничих профілів, а, відповідно, – підвищення економічних вигід. Одночасно, економічну безпеку слід розглядати і з точки зору імпорту, що передбачає необхідність захисту власних товаровиробників від імпорту, розвиток імпортозамісних виробництв і підвищення конкурентоспроможності;

- зовнішню економічну безпеку доцільно розглядати як фактор підвищення фінансової стійкості і окремих профільних галузей та окремих регіонів, і країни взагалі;

- зовнішня та внутрішня економічна безпека господарюючого суб'єкта напряму залежить від мінімізації можливих ризиків. В свою чергу, заходи по мінімізації ризиків забезпечуються своєчасною інформацією про зміни, які відбуваються у зовнішньому середовищі, загальній економічній ситуації. Ми вважаємо, що цього можна досягнути з допомогою відповідного обліково-аналітичного забезпечення підприємства на різних рівнях управління. Так, економічна безпека підприємств складається з декількох функціональних елементів системи управління, таких як: прогнозування, облік, контроль, аналіз, які для кожного конкретного підприємства можуть мати різні пріоритети в залежності від характеру існуючих загроз. Одночасно, для створення надійної системи економічної безпеки господарюючого суб'єкта доцільно провести цілий комплекс підготовчих заходів, які сприятимуть формуванню інформаційної системи, що забезпечує його безпеку.

Вивчення вітчизняного і зарубіжного досвіду забезпечення економічної безпеки господарюючого суб'єкта дозволило виділити принципи, на яких повинна будуватися концепція економічної безпеки, до яких включаються: науковість, системність і комплексність, єдиноначальність і колегіальність, плановість, оптимальне співвідношення централізації і децентралізації, аналітичність інформації, інформаційне забезпечення, співвідношення прав, обов'язків і відповідальності. В свою чергу, виокремлений принцип аналітичності і інформаційного забезпечення передбачає розробку сучасних інструментів і прийомів діяльності господарюючого суб'єкта, які знаходять своє віддзеркалення в інтеграції бухгалтерського, фінансового, податкового і управлінського обліку, внутрішньогосподарського контролю і аудиту в єдину інформаційну систему, що забезпечує підготовку і ухвалення управлінських рішень, які сприятимуть підвищенню економічної безпеки господарюючого суб'єкта.

Безперечно, важливою системою, яка відображає формування інформації і здійснює вплив на процес взаємодії з контрагентами, є облікова система. Як показало наше дослідження, фінансовий, податковий, управлінський облік і внутрішньогосподарський та зовнішній контроль уособлюють основні складові комплексної обліково-аналі-

тичної системи, яка спрямована на підтримку економічної безпеки та на нормативно-правове забезпечення легітимності податкових платежів, визначених за правилами фінансового і податкового обліку, а також на забезпечення конкурентних переваг господарюючого суб'єкта в межах управлінського обліку. Слід зазначити, що головною особливістю сучасних обліково-інформаційних систем є дотримання в структурі управління достовірного зворотного зв'язку завдяки впровадження і застосування автоматизованого первинного обліку і значного спрощення бухгалтерського супроводження підприємства. В свою чергу, спеціальне програмне забезпечення підвищує ефективність діяльності бухгалтерських систем і значно спрощує управління бухгалтерським обліком через можливість оперативного доступу до необхідної бухгалтерської інформації.

Комплексно досліджуючи взаємозв'язок фінансового, податкового і управлінського обліку, можна зробити висновок про такі його прояви, як: 1) деталізація, пояснення, додаткові розрахунки, що відображені в бухгалтерській звітності і є функцією управлінського обліку; 2) дотримання вимог і традицій бізнесу в державі; 3) функції фінансового і податкового обліку; 4) для достовірності і правильності дотримання всіх установлених державою і традиціями бізнесу законів, необхідні внутрішньогосподарський і зовнішній контроль діяльності господарюючого суб'єкта – це є функцією аудиту.

Таким чином, гармонізація фінансового, податкового, управлінського обліку, внутрішньогосподарського контролю і аудиту дає можливість дати відповідь на різні важливі питання забезпечення життєдіяльності господарюючого суб'єкту. Відповідно до цього, обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки тісно пов'язане з вдосконаленням фінансового, податкового, управлінського обліку, внутрішньогосподарського контролю і аудиту. Найістотніший вплив на забезпечення економічної безпеки підприємства здійснюють такі основні задачі комплексної обліково-аналітичної системи, спрямованої на забезпечення економічної безпеки підприємства, що підтримується різноманітними інформаційними ресурсами фінансового, податкового, управлінського обліку, внутрішньогосподарського і зовнішнього контролю, як: забезпечення найбільш важливих перспективних напрямків розвитку господарюючого суб'єкту відповідно до потреб зовнішнього середовища; обґрунтування рішень щодо ціноутворення; підготовка та надання достовірної і надійної інформації про фактичні і прогнозовані результати діяльності зацікавленим користувачам для забезпечення економічної безпеки підприємства; підтримка стратегічного розвитку господарюючого суб'єкта.

В свою чергу, до основних задач моніторингу фінансового стану господарюючого суб'єкта і динаміки його розвитку в межах концепції ризик-менеджменту можна віднести наступні: аналіз стану і динаміки розвитку підприємства; визначення зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на потенціал суб'єкта господарювання; моделювання впливу загрозливих факторів на життєздатність суб'єкта господарювання; розробка заходів щодо парирування різних загроз.

Таким чином, можна зробити акцент на тому, що економічна безпека суб'єкта господарювання, її незалежність і недопущення переходу в зону критичного ризику, можуть бути забезпечені, якщо при цьому будуть винайдені важливі стратегічні напрямки забезпечення безпеки бізнесу, побудована чітка логічна схема своєчасного виявлення і ліквідації можливих загроз і небезпек, зменшення наслідків господарського ризику в результаті ефективного використання обліково-аналітичного апарату.

Література

1. Сучасний бухгалтерський облік, аналіз і аудит: галузевий аспект : монографія : у 2 т. / за ред. П. Й. Атамас. Дніпропетровськ : «Герда», 2013. Т. 1. 358 с.
2. Гавриленко Н. В., Грищенко О. В. Постановка обліку на вітчизняних малих і середніх підприємствах: організаційно-управлінський аспект. 179–182 pp.
3. Grinko A., Havrylenko N., Kostash T., Plekan M., Breus S. [Organization of a Strategic Management Accounting in an Innovative Economy](#). Academy of Accounting and Financial Studies Journal, 2020. № 5. P. 24.
4. Кулініч Т., Shepel I., Havrylenko N. [Розвиток управлінського обліку на основі ризик-орієнтованого підходу](#). Економічний аналіз. 2021, т. 31, № 1. 17–24 с.

А. В. КРАСНОШЛИК

Інститут міжнародних відносин
Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка

ТЕНДЕНЦІЇ НАРКОТРАФІКУ В КІБЕРПРОСТОРІ ТА ВИКЛИКИ ГЛОБАЛЬНІЙ ІНФОРМАЦІЙНІЙ БЕЗПЕЦІ

Мабуть не існує нічого більш символічного в девіантній глобалізації, ніж кіберпростір, який використовується для полегшення доступу до світового чорного ринку, де влада національного суверенітету майже відсутня. Темна мережа створює численні приклади